

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація: У статті досліджено сучасні аспекти інноваційної діяльності. Встановлено особливості здійснення інноваційних процесів сільськогосподарських підприємств України. Також визначені основні причини, що гальмують розвиток та впровадження інновацій вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: інноваційна діяльність; сільськогосподарські підприємства; конкурентоспроможність; інновація, агропромислове виробництво.

MODERN ASPECTS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract: The article examines modern aspects of innovation. Peculiarities of implementation of innovative processes of Ukraine agricultural enterprises are established. The main reasons that interfere the development and implementation of innovations of domestic agricultural enterprises are also identified.

Key words: innovative activity; agricultural enterprises; competitiveness, innovation; agro - industrial production.

В сучасних умовах глобалізації світового економічного простору та посилення процесів конкурентної боротьби, все більшого значення набуває впровадження інноваційних підходів до здійснення господарської діяльності в усіх галузях економіки. Сільське господарство є однією з основних галузей народного господарства, оскільки, здійснює забезпечення продовольчої безпеки країни та забезпечення сировини для промисловості. Саме тому, важливою умовою підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських підприємств на світовому ринку є впровадження інноваційних процесів на сільськогосподарських підприємствах.

Як зазначається [1], інноваційний процес у сільському господарстві має особливості, зумовлені наявністю землі, сільськогосподарське виробництво має сезонний характер, існує висока залежність від природної зони і клімату, здійснюється взаємодія людини з живою природою у вигляді тварин та рослин. Разом з тим, авторами наголошується, що на інноваційну діяльність сільськогосподарського підприємства можуть вплинути технологічні, науково-технічні, організаційно-управлінські, інформаційно-комунікативні, політичні та правові чинники. Цей вплив може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Невдачі – це одна із невід’ємних частин інноваційного процесу. Тим більше, що сільськогосподарські інновації більш ризикові [1].

Водночас аналітиками підкреслюється [2], що інноваційні процеси в агропромисловому виробництві мають свою специфіку. Вони відрізняються різноманіттям регіональних, галузевих, функціональних, технологічних і організаційних особливостей. Так, наприклад, аграрна інновація (агроінновація) — це інновації, що реалізуються в аграрному секторі економіки з метою підвищення ефективності його діяльності та забезпечення стабільного розширеного відтворення агропромислового виробництва, реалізацією в господарську практику результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів рослин, порід і видів тварин і птиці, нових технологій в рослинництві, тваринництві і переробній промисловості, нових добрив і засобів захисту рослин і тварин, нових методів профілактики і лікування тварин і птиці, нових або покращених продуктів харчування, матеріалів, нових форм організації і управління різними сферами економіки, нових підходів до соціальних послуг, що дозволяють підвищити ефективність виробництва. На інноваційні процеси в сільському господарстві мають безпосередній вплив особливості сільськогосподарського виробництва. Для аграрних підприємств запровадження інновацій у виробництво — це передусім впровадження нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції; застосування нових, більш продуктивних порід у тваринництві та нових сортів рослин, більш продуктивних і стійкіших до хвороб та несприятливих до природно-кліматичних проявів; використання біотехнологій, які дають змогу отримати більш якісні, корисні продукти, що мають оздоровчий та профілактичний ефект; застосування енергозберігаючих

технологій, застосування екологічних інновацій, які відповідно дають змогу збільшити врожайність, продуктивність, мінімізувати витрати та гарантувати безпеку навколишнього середовища [2].

Інноваційний розвиток підприємств є чи не однією з основних потреб національної економіки. Загальновідомо, що основною метою здійснення підприємницької діяльності є максимізація прибутку як основного показника активності підприємств. Інноваційна активність підприємства відіграє в цьому чи не одну з найголовніших ролей [3].

Організація інноваційного процесу на підприємствах значною мірою залежить від того, в якій сфері передбачається її використання. Так, сільськогосподарські підприємства, залучаючи нові технології у виробництво, прагнуть оновити основні засоби. На інноваційні процеси в сільському господарстві мають безпосередній вплив особливості сільськогосподарського виробництва, які визначаються сезонністю сільськогосподарської праці, наявністю живих організмів, залежністю від природних і кліматичних умов, різними технологіями виробництва продукції рослинництва і тваринництва, розривом у часі між створенням нових розробок і їх масовим освоєнням тощо. До пріоритетних напрямів інноваційного розвитку у сфері сільськогосподарського виробництва можна віднести: формування наукоємного виробничого процесу; створення та дієвість інноваційної структури; технологічне та технічне оновлення галузі; впровадження високорентабельних інноваційно-інвестиційних проектів [4].

Підсумовуючи, слід відзначити, що сучасний стан сільського господарства потребує нарощення обсягів виробництва та підвищення рівня ефективності діяльності підприємств галузі, що можливо лише за умови впровадження інноваційних процесів в сільському господарстві.

Основні причини, що перешкоджають розвитку та впровадженню інновацій на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах: брак фінансових коштів, низький рівень державної підтримки, високий рівень економічного ризику, низький рівень інформованості про новітні технології, довготривалий строк окупності нововведень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Могильна Л. М. Інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 346-351. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/72.pdf> (дата звернення 09.02.21)
2. Полегенька М. А. Особливості інноваційної діяльності в агропромислових підприємствах України. *Агросвіт*. 2017. №6. С. 49-54.
3. Пухальська Н. О., Гончаренко Л.М. Сучасний стан інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 20. С.113-118; URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/20-2018> (дата звернення 09.02.21)
4. Кіпіоро І. М. Проблеми та перспективи інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. - 2014. - Вип. 1. - С. 120-126. : URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2014/v1/NV-2014-V1_15.pdf (дата звернення 18.01.21)

Руда Лілія Петрівна – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: rudalist_ok@ukr.net

Ruda Lillia P. – PhD (Econ), Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: rudalist_ok@ukr.net